

PRILOGA 3

OCENJEVANJE KAKOVOSTI ZRAKA IN POSTAVITEV VZORČEVALNIH MEST ZA MERJENJE ŽVEPLOVEGA DIOKSIDA, DUŠIKOVEGA DIOKSIDA IN DUŠIKOVIH OKSIDOV, DELCEV (PM₁₀ in PM_{2,5}), SVINCA, BENZENA, OGLJIKOVEGA MONOKSIDA TER ARZENA, KADMIJA, ŽIVEGA SREBRA, NIKLJA IN POLICIKLIČNIH AROMATSKIH OGLJIKOVODIKOV

1. Splošno

Kakovost zraka se ocenjuje na vseh območjih in v vseh aglomeracijah v skladu z naslednjimi merili:

a) kakovost zraka se ocenjuje na vseh mestih v skladu z merili iz 2. in 3. točke te priloge za postavitve vzorčevalnih mest za meritve na stalnem merilnem mestu. Merila iz 2. in 3. točke te priloge se prav tako uporabljajo, če so pomembna pri opredelitvi posameznih postavitvev, kjer se določijo koncentracije zadevnih onesnaževal in kjer se kakovost zraka ocenjuje z indikativnimi meritvami ali modeliranjem;

b) ne glede na prejšnjo točko se skladnost z mejnimi vrednostmi, ki je usmerjena k varovanju zdravja ljudi, ne ocenjuje na naslednjih mestih:

- mestih, ki se nahajajo znotraj območij, do katerih javnost nima dostopa in kjer ni stalnih bivališč;
- na tovarniških kompleksih ali v industrijskih obratih, za katere se uporabljajo predpisi, ki urejajo zdravje in varnost pri delu;
- na vozniških pasovih cest in na vmesnih ločilnih pasovih na cestah, razen tam, kjer je pešcem običajno omogočen dostop do vmesnega ločilnega pasu.

2. Umestitev vzorčevalnih mest na makroravni

2.1 Varovanje zdravja ljudi

a) Vzorčevalna mesta, katerih namen je varovanje zdravja ljudi, se umestijo, tako da:

- zagotovijo podatke o predelih znotraj območij in aglomeracij, kjer se pojavljajo najvišje koncentracije, za katere je verjetno, da jim je prebivalstvo neposredno ali posredno izpostavljeno za obdobje, katerega trajanje je značilno glede na čas povprečenja mejne vrednosti (mejnih vrednosti),
- zagotovijo podatke o ravneh v drugih predelih znotraj območij in aglomeracij, ki so reprezentativni za izpostavljenost celotnega prebivalstva.

b) Vzorčevalna mesta so na splošno umeščena tako, da se zelo majhna mikrookolja ne merijo v njihovi neposredni bližini, kar pomeni, da mora biti vzorčevalno mesto umeščeno tako, da je vzorčeni zrak reprezentativen za kakovost zraka cestnega odseka, ki ni manjši od 100 m v dolžino na prometnih mestih, in ki meri vsaj 250 m x 250 m v industrijskih predelih, kadar je to izvedljivo.

- c) Postavitve v neizpostavljenem mestnem okolju so postavljene tako, da na njihovo raven onesnaženosti vpliva celoten delež onesnaževal iz vseh virov na tisti strani postaje, ki je obrnjena proti vetru. Za določitev ravni onesnaženosti ne bi smel prevladati samo en vir, razen če so take razmere tipične za večje območje mestne občine. Navedena vzorčevalna mesta so na splošno in praviloma reprezentativna za nekaj kvadratnih kilometrov.
- d) Kadar je cilj oceniti ravni v neizpostavljenem podeželskem okolju, na vzorčevalno mesto ne smejo vplivati aglomeracije ali industrijski predeli v njegovi bližini, to so predeli, ki so bližje od petih kilometrov.
- e) Kadar je treba oceniti prispevek iz industrijskih virov, se vsaj eno vzorčevalno mesto postavi na vetrno stran glede na položaj vira na najbližjem stanovanjskem območju. Kadar koncentracija na neizpostavljenih mestih ni znana, se postavi dodatno vzorčevalno mesto v glavni smeri vetra.
- f) Vzorčevalna mesta so, kadar je to mogoče, reprezentativna tudi za podobna mesta, ki niso v njihovi neposredni bližini.
- g) Vzorčevalna mesta za arzen, kadmij, živo srebro, nikelj in policiklične aromatske ogljikovodike se postavi skupaj z vzorčevalnimi mesti za delce PM₁₀.

2.2 Varstvo rastlin in naravnih ekosistemov

Vzorčevalna mesta, usmerjena v varstvo rastlin in naravnih ekosistemov, so oddaljena več kot 20 km od aglomeracij ali več kot 5 km od drugih poseljenih območij, industrijskih objektov ali avtocest ali večjih cest s preštetimi več kot 50.000 vozili na dan, kar pomeni, da mora biti vzorčevalno mesto postavljeno tako, da je vzorčeni zrak reprezentativen za kakovost zraka okoliškega območja, katerega površina je vsaj 1000 km². Ob upoštevanju zemljepisnih pogojev ali možnosti za zaščito posebej ranljivih območij se lahko vzorčevalno mesto postavi na manjši razdalji ali tako, da je reprezentativno za kakovost zraka na ožjem območju.

3. Umestitev vzorčevalnih mest na mikroravni

Pri umestitvi vzorčevalnih mest na mikroravni se uporablja naslednje dejavnike:

- lahko se upoštevajo tudi naslednji dejavniki: pretok okrog vzorčevalne sonde na dovodu naj bi bil nemoten (prost v krogu vsaj 270°), tako da nobene prepreke ne vplivajo na pretok zraka v bližini vzorčevalnika (navadno nekaj metrov od zgradb, balkonov, dreves in drugih ovir ter vsaj 0,5 m od najbližje stavbe, če so vzorčevalna mesta reprezentativna za kakovost zraka ob stavbni črti),
- na splošno je mesto vzorčenja na dovodu na višini med 1,5 m (območje dihanja) in 4 m nad tlemi. V nekaterih okoliščinah so lahko potrebna višja mesta (do 8 m). Umestitev na višje mesto je lahko primerna tudi, kadar je postaja reprezentativna za širše območje,
- sonda na dovodu ni nameščena v neposredni bližini virov, da ne pride do neposrednega zajema emisij, ki ne bi bile premešane z zrakom,
- izpuh vzorčevalnika se namesti tako, da ne pride do ponovnega kroženja izpušnega zraka skozi dovod v vzorčevalnik,

- prometu izpostavljene sonde za vzorčenje vseh onesnaževal so postavljene vsaj 25 m od roba večjih križišč in največ 10 m od cestnega robnika,
- za meritve usedanja v neizpostavljenem podeželskem okolju se upoštevajo tudi smernice in merila Programa sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi (EMEP), ki se izvaja v okviru Konvencije o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja.

Poleg naštetih se lahko uporabljajo tudi naslednji dejavniki:

- moteči viri,
- varnost,
- dostop,
- razpoložljivost električnega toka in telefonskega omrežja,
- vidnost mesta vzorčenja glede na okolico,
- varnost javnosti in izvajalcev,
- zaželenost skupne umestitve mest vzorčenja za različna onesnaževala,
- zahteve prostorskega načrtovanja.

4. Dokumentiranje in pregled izbire mesta vzorčenja

Postopki izbire vzorčevalnih mest so v fazi razvrščanja v celoti dokumentirani s sredstvi, kot so orientacijske fotografije okoliškega področja in podrobni zemljevid. Vzorčevalna mesta se v rednih časovnih presledkih pregledujejo in ponovno dokumentirajo, da se zagotovi, da ta mesta še ustrezajo izbirnim merilom.
